

Γ. ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΑΙ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ (του Γιάννη Ζήση)

Ας εξετάσουμε κατά πόσο κάποιες πλευρές της σοσιαλιστικής ιδεολογίας τόσο από τη μεριά των πηγών της ιδεολογίας αυτής, όσο και από πλευράς των αιτιών απαξίωσής της, λειτουργούν σε σχέση με το ίδιο το περιβάλλον. Οι πηγές τόσο της φιλελεύθερης όσο και της σοσιαλιστικής ιδεολογίας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι βασικώς επτά:

1. Η αποτυχία του κρατικού πατερναλισμού και της καπιταλιστικής οικονομίας, που μπορούμε να πούμε ότι εκδηλώνονται και στον τομέα του περιβάλλοντος. Εδώ λειτουργούν ακριβώς οι στερητικές συσσωρεύσεις της κοινωνίας και της ανάπτυξης, αλλά από την άλλη μεριά λειτουργούν και τα περιβαλλοντικά κριτήρια.

2. Οι ιστορικές κρίσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με τις αποδομητικές συγκρούσεις και την απαξίωση της κατεστημένης πολιτικής. Αυτός ο συντελεστής δεν έχει ακόμη λειτουργήσει σε σχέση με το περιβάλλον. Θα λειτουργήσει στο βαθμό που θα αρχίσουν να εκδηλώνονται με πιο φανερό τρόπο οι διενέξεις όπως π.χ. για το νερό, πόρους που είναι αμιγώς περιβαλλοντικοί και όχι όπως το πετρέλαιο που είναι αντί-περιβαλλοντικός πόρος, ενάντιος για τη ζωή της φύσης. Η περίπτωση του τυφώνα "Κατρίνα" που έπληξε τη Νέα Ορλεάνη είναι ενδεικτική των αρχικών διαστάσεων τέτοιων προβλημάτων. Έτσι λοιπόν, καταλήγουμε στο ότι είμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο. Το σημείο αυτό προσφέρεται για την ανάδειξη και την ολοκλήρωση της προσδευτικής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και για τη διάχυσή της μέσα από την ενσωμάτωση και από την εξειδίκευση των περιβαλλοντικών πολιτικών στις άλλες θεματικές, τομεακές και γεωγραφικές πολιτικές. Έχουμε λοιπόν τη δυνατότητα να δούμε ένα διαφορετικό πολιτικό τοπίο στο οποίο συνεισφέρουν κυρίως τα πολιτικά προτάγματα της πολιτικής στα οποία θα αναφερθούμε τώρα.

3. Οι προσδοκίες ισότητας και καλύτερευσης. Αυτές θα μπορούσαμε να πούμε ότι λειτουργούν σαν υπονομευτικό στοιχείο για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Εδώ πρέπει να βρεθούν υψηλής κλίμακας τεχνικές λύσεις για την ανάπτυξη. Πρέπει να απαντήσουμε στο πρόβλημα της ανισότητας και της καθυστέρησης, του αποκλεισμού και της σύγκλισης της ποιότητας ζωής και του βιοτικού επιπέδου, αλλά με φιλικά μοντέλα μέσα από το περιβάλλον και με καθεστώς μερισμού.

4. Η πολιτική οργή για τις αδικίες και τις υπερβολές. Αυτή η οργή έχει εκφραστεί και στις διασκέψεις για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση με τρόπους βέβαια πιο λιτούς. Αυτή υπονομεύει την περιβαλλοντική διακυβέρνηση σαφώς.

5. Ο πολιτικός φθόνος κυβερνώνων και απαξιωνόμενων τάξεων και πληθυσμών. Και εδώ έχουμε μια ανάλογη κατάσταση σε σχέση με το θέμα του περιβάλλοντος. Εκτός των άλλων προκαλείται και ο φθόνος των λαών για την «Αργόσχολη Τάξη».

6. Η ιδεολογική καλλιέργεια, η προπαγάνδα και το συλλογικό αξιακό σύστημα. Πάνω απ' όλα η καλλιέργεια των συλλογικοτήτων και η ανάκτηση της συλλογικότητας. Εδώ έχουμε μια συστημική προσέγγιση, η οποία είναι αναγκαία για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση. Όμως δεν υπάρχει ακόμα αυτό που θα λέγαμε αξιακό φορτίο σε σχέση με το περιβάλλον και την ιδεολογική καλλιέργεια.

7. Το όραμα, η θεωρία και η έκφραση του ιδεολογικού πολιτικού οράματος για απελευθέρωση και οπωσδήποτε για δικαιοσύνη και βιωσιμότητα. Εδώ και πάλι δεν έχουμε μια ολοκλήρωση του αξιακού πλαισίου για το περιβάλλον. Στο όραμα αυτό, υπάρχει μια διάχυση στο κοινό αλλά δεν είναι ακόμη επαρκής. Αυτή η πηγή της ουσιαστικής ιδεολογίας είναι επίσης προωθητική για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση.

Αν τώρα προσεγγίσουμε σαν άλλη όψη του νομίσματος στο πλαίσιο της πολιτικής πράξης την απαξίωση της φιλελεύθερης και σοσιαλιστικής ιδεολογίας, επίσης θα λέγαμε ότι:

1. Οι αποτυχίες και οι αστοχίες σε αποτελέσματα οικονομικά και διανεμητικά επηρεάζουν και τη δυνατότητα προσέγγισης στα θέματα περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.

2. Ιστορικές κρίσεις δεν έχουμε ακόμη, όμως ήδη έχουμε φτάσει σε προεόρτια ιστορικών κρίσεων σχετικά με το περιβάλλον. Το Τσερνομπίλ ως παράδειγμα, έδειξε μια αδυναμία ενός συστήματος. Αποδόμησε σε ένα βαθμό συγκυριακά ένα σύστημα και έδειξε έναν ορίζοντα, μια αναζήτηση στον τομέα του περιβάλλοντος, ως κριτηρίου ιστορικής αποδοτικότητας.

3. Οι προσδοκίες ανισότητας, διαφοροποίησης και ιδιωτικού κέρδους είναι ένας παράγοντας, ο οποίος υπονομεύει πλήρως το περιβάλλον.

4. Η πολιτική οργή για τη διαφθορά, την αδικία και την απαξίωση συνδέεται και με την περιβαλλοντική παραβατικότητα, μετά από περιβαλλοντικές καταστροφές που απαξιώνουν υποδομές και ανθρωπογενή συστήματα και οι οποίες προήλθαν ως αποτέλεσμα της κακής πολιτικής και της διεφθαρμένης διοίκησης.

5. Ο πολιτικός φθόνος για τους κυβερνώντες και την κυρίαρχη τάξη υφίσταται, πλην όμως δεν λειτουργεί ως ένα ηθικό κριτήριο για την περιβαλλοντική διακυβέρνηση και νομιμότητα.

6. Η λογική του πλουτισμού και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, είναι ένα κρίσιμο πεδίο που πρωταρχικά λειτουργεί αποδομητικά.

7. Το όραμα για ελευθερία, δικαιοσύνη και βιωσιμότητα είναι ένα όραμα που ακόμη δεν είναι επαρκές και βασικά ο ρόλος της βιωσιμότητας είναι εκ των υστέρων και αδύναμα συνακόλουθος. Το αίτημα της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ανάπτυξης ήταν αυτό που είχε ιστορικό βάθος και μεγαλύτερη διάρκεια και προτεραιότητα.

27 Ιουλίου 2008
Γιάννης Ζήσης, Δημοσιογράφος, Συγγραφέας
Μέλος της ΜΚΟ Σόλων